

BACCALAURÉAT GÉNÉRAL

SESSION 2015

FINNOIS

VENDREDI 19 JUIN 2015

LANGUE VIVANTE 1

Série **L** – Durée de l'épreuve : **3 heures** – coefficient : **4**

Séries **ES-S** – Durée de l'épreuve : **3 heures** – coefficient : **3**

L'usage des calculatrices électroniques et du dictionnaire est interdit.

Dès que ce sujet vous est remis, assurez-vous qu'il est complet.
Ce sujet comporte 3 pages numérotées de 1/3 à 3/3.

Répartition des points

Compréhension de l'écrit	10 points
Expression écrite	10 points

Tove Janssonin elämä oli paljon muutakin kuin muumeja
Tove Jansson halusi aina olla taidemaalari. Satavuotisnäyttely Ateneumissa alkaa
ensimmäisestä omakuvasta, joka syntyi 14-vuotiaana.

Tove Jansson (1914–2001) syntyi taiteilijaperheeseen. Hänen isänsä oli kuvanveistäjä Viktor Jansson ja äitinsä graafikko Signe Hammarsten Jansson. Tove itse halusi tulla tunnetuksi ennen kaikkea taidemaalarina.

5 Vaikka Tuula Karjalaisen suunnittelema satavuotisnäyttely tuo Ateneumiin meidän kaikkien rakastamat muumit niin luonnospiirustuksina kuin kiehtovina kolmiulotteisina vitriineinä, sen painopiste on kuvataiteilija Janssonissa. Kronologinen ripustus seuraa hänen pitkää uraansa lahjakkaan nuoren uhmakkaasta piirustuksesta viimeiseksi jääneen omakuvan (1975) suurpiirteisiin vetoihin.

10 Kahden omakuvan väliin mahtuu valtava määrä ihmisiä, hetkiä ja tapahtumia, jotka kaikki jättivät jälkensä omaelämäkerrallisen taiteilijan teoksiin. Runsas näyttely ja Karjalaisen sen oheen kirjoittama elämäkerta peilaavat paitsi 1900-luvun taiteen, myös Suomen ja suomalaisen kulttuurin historiaa.

15 Jansson aloitti taideopintonsa 16-vuotiaana. Hän opiskeli ensin Tukholmassa ja sen jälkeen Taideyhdistyksen piirustuskoulussa Helsingissä. Lisäksi hän oleskeli useampia jaksoja Pariisissa.

Matkojensa ansiosta Jansson oli hyvin perillä 1900-luvun ranskalaisesta modernismista, josta hän myös sai keskeiset vaikutteensa. Hän oli taitava värin ja viivan käyttäjä, jota kiinnosti ennen kaikkea ²oulukunnan aistillinen värimaalaus.

20 1930-luvulla Jansson innostui surrealismista ja koristeellisista fantasiamaisemista täynnä viittauksia myöhemmin muumikuvituksista tutuksi tulleisiin näkymiin. Lempeän salaperäisyyden tai paratiisillisuuden juonne on koko ajan läsnä hänen taiteessaan, vastapainona sekä ajoin karulle todellisuudelle että modernismin rationaalisuudelle.

25 Vuonna 1935 Jansson tapasi taidemaalari Sam Vannin, josta tuli hänen rakastajansa, opettajansa ja ehkä merkittävin esikuvansa. Samalla kun Vanni maalasi Janssonista ehkä hienoimman muotokuvansa (1940), hänen taiteensa vaikutus näkyi tämän teoksissa sekä hyvässä että pahassa.

Kärjistäen voisi sanoa, että kuvataiteilija Jansson oli parhaimmillaan silloin kun hän oli eniten Vannin vaikutuksen alaisena. Mutta silloin hän oli myös vähiten Tove Jansson. Pariskunnan ero oli väistämätön, mutta he pysyivät ystävinä.

30 Ilman talvi- ja jatkosotaa muumiperhe olisi saattanut jäädä syntymättä. 1940-luvun alussa Jansson kertoi tunteneensa itsensä sodan vuoksi niin epätoivoiseksi, että hän alkoi kirjoittaa satuja. Koska hän ei päässyt sotaan pakoon, hän loi itselleen pakopaikan. Nykyisin koko maailma tuntee hänen mielikuvitusmaailmansa Muumilaaksona.

35 Jansson jatkoi maalaamista ja teki kauniita maisemakuvia esimerkiksi Helsingin keskustasta ja rannoilta, mutta kirjoitus- ja kuvitustyö veivät yhä enemmän hänen aikaansa. 1950-luvulla kymmenet miljoonat lukivat muumikirjoja ja sarjakuvia. Elämä oli kaikin puolin kunnossa, mutta Jansson kaipasi takaisin maalaustelineen ääreen.

40 Maalausten osuus näyttelyssä päättyy Janssonin 1960-luvun töihin, joita hallitsee ajan muotityyli informalismi. Osa teoksista on täysin abstrakteja, osa on merimaisemista tai asetelmista tehtyjä pelkistyksiä.

Liian paljon oli kuitenkin ehtinyt tapahtua. Janssonin informalismissa on voimaa, mutta joko sota tai työ muumien kanssa ovat vieneet hänen herkkyytensä. Värin soivat kireästi kuin väkisin pakotettuina ja siveltimenvetojen kiihkosta puuttuu tarkkuus.

45 Katsojalle näyttelyn hankalin vaihe antaa kaksi mahdollisuutta: joko jatkaa eteenpäin muumien maailmaan tai palata muutama Sali taaksepäin, 1930- ja 1940-lukujen vahvoihin omakuviiin ja näyttelyn helmiin kuten Puutarha (1943) ja Asetelma (1945).

Tove Jansson: Tee työtä ja rakasta –näyttely 7. 9. saakka Ateneumissa (Kaivokatu 2).

Timo Valjakka, *Helsingin Sanomat*, 14. maaliskuuta 2014

TRAVAIL À FAIRE PAR LE CANDIDAT

I. COMPRÉHENSION DE L'ÉCRIT : (10 points)

1. Mistä Tove Jansson sai vaikutteita uransa alkuvaiheessa?
2. Mikä oli Sam Vannin rooli Tove Janssonin elämässä?
3. Miten Muumilaakson tarinat saivat alkunsa?
4. Millaisen näkemyksen Timo Valjakka esittää näyttelyarviossaan Tove Janssonin kehityksestä kuvataiteilijana?

II. EXPRESSION ÉCRITE : (10 points)

Traitez les deux sujets. (120 mots minimum pour chaque question)

1. Kuvittele, että sinusta on maalattu muotokuva ja katsoit sitä vieraan silmin. Kerro, millaiselta sinä näytät kuvassa. Millainen on muotokuvasi värimaailma? Millaiseen taustaan sinut on sijoitettu? Paljastaako muotokuva jotakin luonteestasi ja mieltymyksistäsi? Millaisia päätelmiä sen pohjalta voi tehdä persoonallisuudestasi?
2. Pohdi sitä, miksi mielikuvitusmaailmat kiehtovat ihmisiä. Tove Janssonille Muumien maailma tarjosi pakopaikan sota-ajan todellisuudesta. Ovatko mielikuvitusmaailmat aina pakopaikkoja? Mitä muuta ne voivat olla?